

CITATELJI! Prosimo, poglejte na številke poleg naslova za dan, ko Vaša naročina poteka. V teh časih splošnega povijanja je list Vaše sodelovanja imeti naročino vna.

Braem Gorski 116 E. 72nd St.
12.30 A.M.
Ko.

GLAS NARODA

list slovenskih delavcev v Ameriki.

Registered as Second Class Matter September 28th 1940 at the Post Office at New York, N. Y., under Act of Congress of March 3rd, 1879.

No. 33 — Štev. 33

NEW YORK, WEDNESDAY, 16. FEBRUARJA, 1944 — SREDA, 16. FEBRUARJA, 1944

VOLUME LII. LETNIK LII.

STARINSKI SAMOSTAN PORUŠEN

Amerikanci so včeraj z bombniki in artilerijsko porušili starodavni benediktinski samostan na Monte Cassino ter iz njega pregnali okoli 300 nemških vojakov, ki so iz močno utrjenega samostana bežali kot podgane, pa jih je na begu zatolita ameriška artilerijska.

Dolina reke Rapido, ki se je tresla zadnja dva tedna, je bila včeraj zjutraj tiha in sončna dan je visel nad njo.

Ameriški vojaki so se s prednjih postojank ob pobočju hribov, na čeprav vrhu stoji samostan, umaknili. Niti prasketaje pušk ni motilo globoke tiskine, katero je šele ob 9.35 dopoldne znotilno brnenje proplerjev letelih trdnjav, ki se priletele z vzhodnega neba. Vojaki so z nečim občutki gledali na megodočno krdevo aeroplana. Z veliko napetostjo so čakali na ta trenutek, kajti vedeli so, ob katerem času bo samostan, ki je bil sezidan leta 529, postal žrtev vojne. Vojne operacije so zahtevali, da mora biti samostan porušen, ker so Nemci iz njega napravili močno trdnjavico, iz katere so izvidne straže vodile ogenj nemške artilerijske na mesto Cassino, ki leži ob vznožju gore in kjer se Amerikanci že bojujejo od hiše do hiše dva tedna.

Da ohrami življenja svojih vojakov, se je ameriški poveljnički odločiti porušiti samostan.

Tone bombe so padle na samostan in po njegovem pobočju, kjer so bili zakopani Nemci. V prvem napadu je bilo okoli 35 letelih trdnjav, nato se je prikazalo drugo krdevo trdnjavico, ki so stresle svoj uničujoči tovor na severozahodno pobočje in pognale Nemce iz podzemskih skrivališč. Tretje krdevo trdnjav je vrglo bombe po zapadnem pobočju, četrto pa po severozapadnem pobočju.

Ko je severni veter razgnal dim, je molel v zrak samo en ogorec tram modrega zyonika in zapadni zid samostana je bil hudo poškodovan. Opazovalci sodijo, da je okoli 9 bomb zadealo samostan, iz katerega

Njegova platforma sloni na temelju, da mora republikanska stranka potom svojega kandidata in svojega programa pokazati ameriškemu ljudstvu, da bo vodila vojno uspešnejši nego Rooseveltova administracija ter da razume socialne in ekonomske probleme dežele v polnem smislu in bo te tudi pravilno reševala, obenem pa naj se tudi izjavi za iskreno mednarodno kooperacijo. Vse to bo pomoglo k prosperiteti dežele in ljudstva doma ter bo tudi zagotovilo svetu trajni mir, meni Mr. Willkie.

Willkie je dejal, da republikanska stranka ne more upati na uspeh v letošnjih volitvah, ako ne bo prisila pred volilce z res konstruktivno platformo in programom, ki ne bo le seznam napak in pomanjkljivosti sedanjih administracije, ampak nekaj, nakar se bodo volilci lahko zanesli.

Z vrha Monte Cassino bodo Američani gledali naravnost v Cassino in bodo z vrha hriba mogli uspešno voditi operacije proti Nemcem, tako da se Nemci ne bodo mogli več držati v mestu. Ravno tako bo Nemcem odrezana glavna cesta, ki pelje iz Cassina v Rim.

Štirinajst armadnih bolničark

pobegnilo od nekod iz Balkana

Pittsburgh, 14. feb. — Poročnica Gertrude Dawson je danes tukaj povedala o pobegu 14 ameriških armadnih bolničark, 13 vojakov in posadke štirih mož, ki so vodili letalo, katero je bilo prisiljeno pristati na balkanski zemlji, ki je pod kontrolo Nemcev.

Castnica-bolničarka je dejala, da ne sme kraja imenovati, iz vojaških razlogov in predvsem pa radi tega ne, ker bi naciji takoj pričeli izvajati manjševanje nad domaćim prebivalstvom, ki je pomačalo ameriškim bolničarkom in vojakom da so srečno ušli nazaj za črete zaveznikov v Italiji.

Kot je povedala Miss Dawson, ki je stara 29 let, je bilo letalo na poti v Italijo, da pomaga pri prepljevanju ranjencev v Severno Afriko, a v sledi slabega vremena ni mogel pilot najti točke, kjer bi moral pristati in med iskanjem te točke je letalo zašlo na sovražen teritorij, kjer je bilo prisiljeno pristati.

To je bilo v mesecu novembra žansko leto in kot je zdaj povedala Dawsonova, je skupinsko potem dolge tedne tavorala po ozemljju za nemščimi črtami na Balkanu in ljudje so šli iz-več koncert dobil \$5000.

Kreisler bo igral na radio

Fritz Kreisler, sloviti virtuz na gosti, se je slednjic odločil, da bo igral na radio. Dosej dosledno ni hotel igrati na radio. Priredil bo pet koncertov na NBC omrežju in bo za

PREGLEDOVANJE VOJNEGO POLOŽAJA

Vrhovni poveljnik zavezniške vpadne armade general Eisenhower na neki konferenci v Londonu razlagajo zemljevid Francije.

WENDEL WILLKIE BO REPUBLIKANSKI KANDIDAT ZA PREDSELDNIKA

Portland, Ore. — 14. feb. — Wendell Willkie je danes formalno naznani, da bo sprejel kandidaturo za predsednika na republikanski konvenciji in bo, če bo nominiran za kandidata, vodil svojo kampanjo v glavnem na podlagi izjave treh točk, katera mu bo služila tudi v predkonvenčni kampanji za doseg kandidature.

Njegova platforma sloni na temelju, da mora republikanska stranka potom svojega kandidata in svojega programa pokazati ameriškemu ljudstvu, da bo vodila vojno uspešnejši nego Rooseveltova administracija ter da razume socialne in ekonomske probleme dežele v polnem smislu in bo te tudi pravilno reševala, obenem pa naj se tudi izjavi za iskreno mednarodno kooperacijo. Vse to bo pomoglo k prosperiteti dežele in ljudstva doma ter bo tudi zagotovilo svetu trajni mir, meni Mr. Willkie.

Willkie je dejal, da republikanska stranka ne more upati na uspeh v letošnjih volitvah, ali pri tem vse 14 do 20 letne dekklice, da ne sme pozabiti, da bodo vojne se javijo na pomočno obramblički predvsem interesirani v bene službi, bolniško strežbo, to kaj jim bo nudila z ozirom stražniško službo proti letalnim vojnim in povijskim programskim napadom.

Po srečnem pobegu so bili vsi neizreceno označeni in častnica je dejala, da si ni želela ničesar drugega, kot polno banočno tople vode za kopel in pa vroče črne kave ter sladoleda.

O tem, kar se je dogodilo tekom tistih preiskušenj polnih tednov, ne sme nobeden od pogledih govoriti, kot tudi ne o tem, kar so videli. Vse je vojška tajnost.

Mladinske organizacije bodo se pride v Washington. Mladinske organizacije bodo sodelovale z domobranskimi sklenili mir z Rusijo.

Mladinska organizacija, ki jo ima republikanska stranka pravljila kontrolirajo Nemci, je pozvalo, da kritizira Rooseveltovo administracijo, ampak nekaj, nakar se bodo volilci lahko zanesli.

Sicer je Willkie dejal, da ima republikanska stranka pravljila kontrolirajo Nemci, je pozvalo, da vse dečke od 14 do 16 let in vo administracijo, ali pri tem vse 14 do 20 letne dekklice, da ne sme pozabiti, da bodo vojne se javijo na pomočno obramblički predvsem interesirani v bene službi, bolniško strežbo, to kaj jim bo nudila z ozirom stražniško službo proti letalnim vojnim in povijskim programskim napadom.

Na Estonskem so vojaške oblasti prevzete vse gostilne in trgovine z živili in armada rekvirida živila pri knetih. — Revaljske (Tallin) šole so izpremenjene v bolnice.

Enake korake podvzemajo Nemci v Litvi.

Na Estonskem so vojaške oblasti prevzete vse gostilne in

trgovine z živili in armada rekvirida živila pri knetih. — Revaljske (Tallin) šole so izpremenjene v bolnice.

RUSKO - FINSKI MIROVNI RAZGOVORI

Stockholmska javnost z veliko radovednostjo opazuje gibanje bivšega finskega ministarskega predsednika Juho K. Paasikivi-ja, ki se že več dni nahaja v Stockholmu na čelu finske delegacije, čeje naloga je skleniti mir z Rusijo.

Poročeno je bilo, da je finski poslanik pri švedski vladi Geo. A. Gripenberg obiskal rusko poslanico Aleksandro Kolontay v njeni vili v predmestju Tema obisku je sledilo še več držnih obiskov, toda ni znano, ali je poslanico kdaj obiskal tudi Paasikivi. Juho Elais Erkkio, bivši finski vnačni minister je tudi v mirovni delegaciji, se je z ladjo vrnjal na Finsko,

Minnesote Knutson, bo vzel približno mesec dni za preurejanje davčnega sistema za nižje platične sloje. Sedanji takozvali davčni znage bo ostal, toda

se bo skušalo ta davč začeno z odvisnim davkom, ki se ga se da plačuje poleg odbitka pri

plačah, spojiti s splošnim davkom tako, da bo plačevanje bolj enostavno.

Kot je dejal kongresnik iz vroča davčnih odbitkov pri plačah tudi nepotrebne, bodo znabiti v bodoče rešeni teh brig, ker tozadnji kongresni odsek je sprejel danes načrt, po katerej se bo skušalo počenostaviti zvezno obdavčenje plač in dohodkov posameznikov. To je posebno potrebno z ozirom na devet milijonov davkoplacovalcev, ki imajo razmeroma maj-

Rusi na poti k Titu

Washington, 8. feb. — Danes se je tu raznesla vest, da je došpela v Kairo ruska vojna misija, določena za Titov glavni stan. Namenjeni so, da posetijo vse dele Jugoslavije, kjer vladajo partizani.

Misija obstoji iz 23 mož, na čelu sta ji en general-lieutenant in en general-major, kar ji daje precejšnjo važnost.

Mihajlovića, ki ga partizani obtožujejo sodelovanja z nacisti, so zavezniške misije že zavestile, razen posameznih častnikov, ki so ostali pri Mihajloviću kot izvidniki.

Rusi, ki so podpirali Tita od vsega početka partizanskega gibanja, niso nikoli poslali svoje misije k Mihajloviću.

Varni ostni pas med Nemčijo in Rusijo

Nemci namenjajo marediti četami, policijo, gasile, pomožnimi in drugimi organizacijami.

Enake korake podvzemajo Nemci v Litvi.

Na Estonskem so vojaške oblasti prevzete vse gostilne in

trgovine z živili in armada rekvirida živila pri knetih. — Revaljske (Tallin) šole so izpremenjene v bolnice.

Mladinske organizacije bodo

sodelovale z domobranskimi

Rusi prodirajo proti Pskovu na severni fronti

Rusi, ki prodirajo od severa ob dveh železnicah in eni cesti proti jugu, so potisnili Nemce daleč proti Pskovu ter bombardirali in obstreljevali nemško umikajočo se armado, infanterijo s truki in drugimi motorimi vozili.

in tegu dve smatrajo pričetek rdeče armade.

Poročilo iz Moskve tudi le malo podrobnosti glede uničevanja zajete nemške armade v Ukrainski. Po dvanajstih dneh, kar še ostane letošnje zime, polnoma pogurali iz Rusije.

V Ukrainski rdeča armada vedno bolj zožuje obroč okoli kakih 50,000 Nemcev, ki so še ostali od 100,000 mož osme obklopnice armade pri Čerkasiju.

Poročilo iz Moskve pravi,

da je bilo včeraj na tem kraju zopet ubitih 1800 Nemcev in 60

najihovih tankov uničenih. Demokrat so skušali Nemci od zunaj prebiti obroč okoli zajete armade, toda Rusi so vse napade odbili z velikimi izgubami za Nemce.

Rdeča armada na petih drugih krajih fronte potiska nazaj Nemce, katere bo najbrže v prihodnjih petih tednih,

kar še ostane letošnje zime, polnoma pogurali iz Rusije.

Rdeča armada na leningradski fronti, ki prodira dalje od Luge, je ubila 1400 Nemcev

ter je samo v prodiranju proti Pskovu osvobodila 40 občudnih krajev.

Ena četa je došpela do želzniške postaje v Serebrijicu in eno miljo dalje

do Klabuticev, 16 milj južno od Luge in 75 milj severozahodno od Pskova.

Dalje proti vzhodu in 14 milj južno od Luge je bit zavzet Gorodec.

Moskovsko poročilo naznana,

da želi rdeča armada zavzeti Pskov do 26. februarja,

ob 26. uradnem rojstnem dnevu rdeče armade.

Pri Pskovu in Narvi so prvi oddelki nano

vstavljeni rdeče armade

leta 1918 porazile nemške čete

Knjigarna "Glasa Naroda"

Predsednik Roosevelt je izročil Francozom v Ameriki zgrajeno bojno ladjo

Washington, 12. feb. — Predsednik Roosevelt je na praznik rojstva Lincolnove dne slovensko izročil francoskemu ljudstvu v Ameriki zgrajeno bojno ladjo, katera je dejala, da naj bi utrdila starodavno prijateljstvo med francoskim in ameriškim narodom.

Predsednik je istočasno govoril po radiju vsemu narodu iz svojega avtomobila, v katerem se je prepeljal v washingtonsko mornariško ladjevijo.

Tekom govora je predsednik dejala, da bo kmalu prišel čas, ko bo Francija zvezdila potom milijonov svojih pogumnih rojakov, ki se udejstvujejo v podtalnem gibanju, da francosko ljudstvo tudi ne stoji dočela na strani v tej vojni.

Predsednik je dejala, da je bil čas v nači zgodovini, ko je Francija podala Zdr. državam ladjo, ki so jo zgradili

"GLAS NARODA"

VOICE OF THE PEOPLE

Owned and Published by Slovenia Publishing Company, (A Corporation)
Frank Schaefer, President; Ignac Hude, Treasurer; Joseph Lapsha, Secy.
Place of business of the corporation and addresses of above officers:
216 WEST 18th STREET, NEW YORK 11, N. Y.

51st Year

"Glas Naroda" is issued every day except Saturdays, Sundays
and Holidays.

Subscription Yearly \$7. Advertisement on Agreement.

ZA CELO LETO VELJA LIST ZA ZDROUŽENJE DRŽAVE IN KANADO:
\$7.00; ZA POL LETA \$3.50; ZA ČETRT LETA \$2.00.

"Glas Naroda" izdaja vsaki dan izvenemši sobot, nedelj in praznikov.

"GLAS NARODA", 216 WEST 18th STREET, NEW YORK 11, N. Y.

Telephone: CHelsea 2-1243

T I T O

O maršalu Titu zadnje čase mnogo pišejo ameriški časopisi. Razni pisatelji pa so tudi napisali cele razprave o njem v raznih magazinih, kakor Frank Gervasi v "Colliers" in Stojan Pribičević v "Life". Howard Fast, poznani ameriški pisatelj, ki je napisal celo 41 strani obsežno knjigo (v velikosti 8 x 10½") o voditelju jugoslovanskih partizanov.

Vse te razprave o Titu so zelo zanimive, ker nam popisujejo delovanje moža, ki je bil dolgo časa zavit v meglo, dasi "rogovili" po Jugoslaviji že od časa, ko je jugoslovanska armada kapitulirala.

Kot piše Pribičević, je Tito, aki kakor je njegovo pravljivo, Josip Broz, bil prej kovinski delavec v Zagrebu. In Tito je komunist, toda nek angleški poročevalce je rekel o njem: — "Najbolj nekomunistični komunist." Navzle temu, da je komunist, pa Tito, ki je predsednik Narodnega osvobodilnega odboja, ki sestoji iz vseh jugoslovanskih političnih strank, odemo seiti vero in osebno lastnost. Tito ima v svoji vlasti celo pravoslavnega duhovnika.

Tito se nikdar ne razbudi, da bi divjal kot Hitler. Samo dve stvari ga nad vse jezita: ker je zavezniško časopisje dolgo molčalo o bojevanju partizanov v Jugoslaviji in ker se zapadne dežele mislile, da partizani niso nič drugega kot komunistična polpa.

Zato je v svojem govoru v novembra lanskega leta, dva dni, predno je bil imenovan za maršala, rekel: "Potrebno je bilo prekriti cele reke dragoocene krvi naroda, da je resnica o položaju v Jugoslaviji vslila svojo pot v svetovno mnenje."

Ressica je, da komunistična stranka v Jugoslaviji deluje ravno tako kot vsaka druga stranka, ki je nasprotina fašizmu.

V dveletnih bojih proti Nemcem in Italijanom je Tito skoraj okoli sebe Srbe, Hrvate in Slovence, je osvobodil skoro polovico Jugoslavije; je postavil prvo svobodno vlado v Hitlerjevi evropski trdnjavici in je organiziral prvo resnično bojevanje v pokrajinih, ki jih zasedajo.

Proti Titovi armadi so Nemci pričeli že sedem ofenziv, pa njegove armade niso zmeli.

Tito je zelo nejevoljen, ako kdo njegovo armado imenuje "partizani". Pravo ime njegove armade je "Narodna Osvobodilna Vojska" in "Partizanski Oddelki Jugoslavije." Prava armada teče 26 divizij po 3000 do 7000 mož; skupaj 130,000 vojakov redne armade. Partizanski oddelki so nekaj drugega: majhne edinice, ki imajo posebno delo: včasih se bojujejo, včasih delajo doma — torej v pravem pomenu besede guerilci — katerih število je različno po letni dobi in po vojevanju 70 do 120 tisoč.

Po enostavnih angleških vojaških krogov drži Titova armada v Jugoslaviji 17 nemških, 6 hrvatskih in 6 bolgarskih divizij, torej 29 sovražnih divizij ali 300,000 sovražnih vojakov.

Od kod si je Josip Broz padel ime Tito, gre več nesmiselnih domnev: da je pravzaprav ženska, da je ime sestavljen iz začetnih črk štirih partizanskih poveljnikov, da so začetne črke imena Tajna Internacionala Teroristična Organizacija, ali Tretja Internacionala Teroristična Organizacija itd. Pa vsaka takša razloga je napačna. Tito je samo hrvatsko ime za rimskoga cesarja Titu (Titus) in si je to ime nadel, da se je tem večje za njim skriva, ko je po Jugoslaviji podtalno agitiral za komunizem. Sele lansko leto so Nemci dognali, da je Tito ali Josip Broz en in isti mož. Sedaj si ne more več vzeti svojega pravega imena, kajti vsakdo ga kliče Tito in tudi svoja dnevnata povelja podpisuje s Tito. Njegovi ožji prijatelji pa ga kličejo "star".

(Nadaljevanje sledi.)

Mali Oglasni

imajo velik uspeh

Prepičajte se!

MUSSOLINIJEVA BORBA

Spisal Carl Hartmann

Mussolinijeva fašistično-republikanska vlada, ki jo spremeno vodijo Nemci, hiti s kampanjo izprememb, ki bodo povzročile zavezniškom mnogo političnih in vojaških težav, kadar pridejo preko Rima.

Ročno stremi za tem, da bi izrabili protimonarhično mišljenje v severni Italiji v prid nacije.

Po uradnem zavezniškem početku se smatra Mussolinijeva nova "fašistično-republikanska garda" za armado civilne vojne. Edini pomen te "fašistično-republikanske garde" je samo, da pritegne protimonarhične sile, ki hi se sicer borile na partizanski strani proti nji.

Mussolini je ostalo vedala male vpliva. Toda v dvajsetih letih diktature je dobil globok vpogled v vse italijanske težave. In ta njegov vpogled izrablja sedaj nacije do skrajnosti, da otežujejo naše napredovanje in širijo nezupanje v pokrajinih, ki jih zasede.

Mussolinijev načrt izgleda nekako takole: Sporazum z vplivnimi delavskimi elementi v velikih severno italijanskih industrijskih centrih, Milanu in Turinu. Uvedba svobodnejšega duha v italijansko armado. Ko pridejo potem zavezniški s konzervativnimi generali, bodo imeli zavezniški nuditini manj nego nacije.

Novice o teh izpremembah bodo pomagale pri nabiranju moštva Badoglin in drugim italijanskim generalom na naši strani, kjer morejo biti zavezniški samo premožnejši možje.

Kako skrbno uporabljajo Nemci naše težave v Italiji v svojo korist, kažejo tudi veliki napisi, ki so se pojavili v ljudskih kuhinjah tedne poprejno je izredalo zavzetje Rimu blizu. Napisi so opozarjali Rimljane, naj si zapomni, kako lepo diši živila in naj se primerjajo s slabo čorbo, ki jim jo bo vrnasel Žid Lehman — generalni direktor UNRRA Herbert H. Lehman. Mussolini je propagandni minister je očividno vedel, da je Rim izgubljen, toda vedel je tudi, da njegova naloga ni končana.

Kakor narpšča odporni v Italiji, ne samo proti kralju Viktoriju Emanuelu, temveč tudi proti monarhičnim generalom, ki so ga podpravili, tako prihajajo zavezniški voditelji do prepričanja, da je bila ena izmed naših prebrisanih propagandnih note fašistično republikanske vlade. Njegova prebrisanstvo mu ne bo koristila več mnogo, toda zavezniški izvrši svoje tako nujno potrebitno delo v pomoč našim v domovini.

ZAVEZNKI POŠILJAJO NAVODILA RODOLJUBOM V ZASEDENIH DEŽELAH

London (preko radija) — Informacijski urad združenih narodov glasi, da zavezniški generali posilja navodila civilnemu prebivalstvu in podzemeljskim pokretom v zasedenih deželah.

Anton Delfosse, belgijski minister pravde, je pretekli te dan rekel Belgijcem preko radija sledče:

"Zavezniški glavni stan je apeliral na belgijske uporne organizacije, za katere tudi bo od velike koristi, ako pomagajo Britancem in Amerikanecem očistiti svojo narodno zemljo strupenih sovražnikov. Svarajte se pazljivo in skrito pripravljajo za odločno delovanje."

Holandci so naprošeni naj širijo in tiskajo navodila.

Neki holandski štabni oficir je govoril preko radija Orange istega večera, ter povedal svojim rojakom, kako naj se ponašajo v slučaju invazije. Kommentator za list "De Rotterdamer", holandski podzemeljski časopis, je ko je navorjal govor, rekel, da ta navodila ne morajo pomeniti, da bo invazija ravno na Holandskem. "Toda bolje je biti pripravljen za vsaki slučaj." Časopis je ravno tako nalogal, da se navodila tega oficirja ne smejo zamenjati z uradnimi navodili, ki jih je izdal glavni štab.

Zavezniška komanda bo sigurno smatrala za potrebno, za časa invazije in tudi poprej, da bili v zvezi s cijilišči zapadne Italijanske rodoljubi pod Rimom so dobili nalog razdirati poti.

Britanski radio je 1. febru-

SONART REKORDI

Nove slovenske plošče!

Jerry W. Koprišek in njegov orkester

M585 — Wedding Polka
(Ne bom se možla: Ti pa ješ, pa židana marela)

Wedding Waltz
Slovenski Waltz
Po Rupnick sestre

M586 — Jeep Polka
(Mat' potiece pečejo)

Marine — polka

575 — Terezinka — polka
Na planinah — valček

Lepe Melodije

Duquesne University Tamburica
Orkester

M575 — Na Marijanec, polka
Kje so moje rožice
Marička počka — polka

Jerry Koprišek in orkester

M575 — Terezinka, polka
Na planinah — valček

Za tozadne čenik in cena plošč se obrnite na

JOHN MARSICH, Inc.

433 W. 42nd ST. NEW YORK

RAZGLEDNİK

O, TA SITNI DAVEK!

Kako zamotana je tiskovina, si končal življenje. Če sam ne na kateri jo treba zakladnische mu uradu sporočiti dohodek tekom lanskega leta in kako začetna vprašanja so tozadna v preverjenju so tozadna vprašanja, je že bilo dovolj pisano po časopisih. Nekateri trdijo, da niti sodnik, niti avokat ne more iz labirinta vprašanj razvideti, kaj hoče davčni urad imeti od davčnika. Če je poskrbel, da bo ljudem priplačevanje davka kar največ pomagano, V New Yorku, npr. so takšni davčni uradni, kjer davčne listine izpolnjena, pa je tako zmeden, da ne ve, kaj bi napravil. Ravnov tako se mu zmede, kot bi začel v gozdu, pa ne ve, v katero stran bi obrnil kroke, da bi samo prišel iz gozda.

Toda tudi k notarju, ali advočatu, ali k komu drugemu, ki si to delo mastno zaračuna, ni treba iti, kajti zvezna vlada je poskrbel, da bo ljudem priplačevanje davka kar največ pomagano. V New Yorku, npr. so takšni davčni uradni, kjer davčne listine izpolnjena, pa je tako zmeden, da ne ve, kaj bi napravil. Ravnov tako se mu zmede, kot bi začel v gozdu, pa ne ve, v katero stran bi obrnil kroke, da bi samo prišel iz gozda.

Vsekakdo si dela skrb za zaradi letošnjega davka, prvič zato, ker bo treba odriniti precejšen del zasluga, drugič pa zato, ker nekateri notarji in lažnjarji računajo za izpolnitve listine po 4, 5 ali celo več dolarjev.

Nekatere je skrb zaradi davčne pognala v smrt. Tako se je usmrtil 42 let starci Chester Clark v Fort Meyers, Fla. V času, ko so ga trle skrb, je bil ravnov brez dela. Misil pa je poleg tega, da mora davčni uradnik izveden, da bo moral vsakdo tudi plačati 15. februarja in dan po prej se je vstrelil in ob času, ko je žila njegova žena k nekemu sedaj, pa če je zaradi tega tudi davčnemu izveden, da ji je za treba kako uro izostati z delom. Poleg tega pa bo od vlade na listino. Plačati bi imel samo stavljeni davčni uradnik na

pravil vse bolj pravilno kot pa vsekakdo malekostno vsoto, kak javni notar ali pa celo advočat.

Za tako malekostno vsoto se pa res ne izplača vzeti živok.

Pojdite tedaj na pošto in pošljite pa si ne vzame skrb, lotite se s Stricem Samoučem za davek tako k sreči, da bi glede davka.

ŠE NEKAJ O TEM NADLEŽNEM DAVKU

John Pierpont Morgan, najmočnejši bančni kralj na svetu, ki je lansko leto nurl na vse svojim neštevilnim milijonom, je imel po širinem svetu velika posestva, od katerih je seveda moral plačevati visoke davke, ki so segali v milijone. Tako je imel tudi 257 akrov obsežno posestvo blizu Glen Cove na Long Islandu v Nassau okraju, nedaleč od New Yorka.

Na posestvu stoji palača, ki ima 12 sob za goste, sedem sob za otroke, 16 kopališč, sob, električno dvigalo, privatno telefonko napravo in še nebranj drugega, kar si more večkratni milijonar privoščiti. Davčna oblast je to posestvo cenila na \$1,125,000 in je Morgan plačeval letnega davka v znesku \$870,152. Njegova sinova Junius Spencer Morgan in Henry Sturgis Morgan, ki sta oba častniki pri mornarici, sta davčno oblast prosila, da zniža ta davčna oblast davka ne zniža, toda posestvo prodala.

Oče je lahko plačeval, dva sinova pa tega ne zmoreta. Ravnov tako kot: En oče lahko preživi deset otrok, deset otrok pa enega očeta ne more preživeti.

II.

NOVO ZALOGO PRIČAKUJEMO SREDI MARCA

NOVA IZDAJA

Hammondov

S V E T O V N I

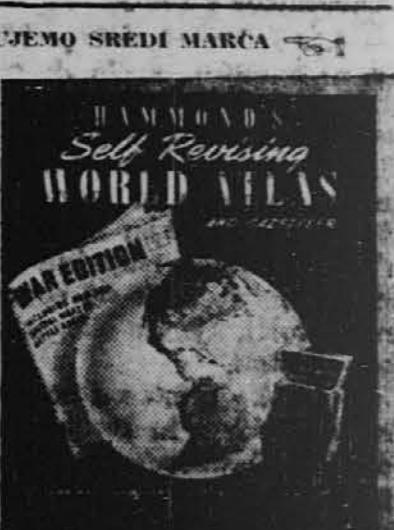
A T L A S

V njem najdete zemljevidne vsega sveta, ki so tako potrebne, da morale slediti da načinjam poročilom.

Zemljevidi so v barvah.

Cena 50 centov

Naročite pri: "G L A S U N A R O D A", 216 West 18th Street, New York 11, N. Y.

POD SVOBODNIM SONCEM

ROMAN — Spisal: F. S. FINŽGAR.

121

"Donava," se je razveselila in ni pognala konja. "Naj se oddahne! Poženem ga v valove, samo da sem v deželi Slovenov, potem sem oteč!"

Pologoma se je širilo obzorje, megle so se dvigale, izza stope so rasli novi gricji, za njimi temni lesovi in visoke gore. Zelenasta črta bičja in trsja se je bližala. Ljubinica je pokleplnila na sedlo, da bi za travo uzrla donavsko gladino. Ta je bila premajhna. Ozirala se je pogosto nazaj po prezanjalcih. Nič. Razmišljala je o kriku in o jezdecu, ki se je bil pojival na ravnini.

"Pastir je zaganjal čredo! Čemu sem bežala? Da mi pozabila cajnico! Zaradi pasjega krika smetljavega pastirja! Naj dobijo lisice cajnico, preden jo zavrhova on!"

Glasno se je pričela jeziti nase in na pastirja. Potegnila je iz sedla ostro bodalo i nzaokrožila z njim po zraku. "Enega se ne ustrašno! Tako in na tleh bi bil!" Zavrhela je nož, kakor bi ga sunila sovražniku v prsi, in ga zavrhela v sedlo. Trsje se ji je zcepel približalo.

"Globoka struga more biti, da še ne vidim vode!" Vnovič jo je zaskrbelo in pognala je konja.

Kakor bi se utopljene utrgala vrv, za katero se je držal z velikim upanjem, tako se je zgodilo Ljubinici, ko je prišla do bičja. Pred njo ni bilo Donave. V precej široki, suhi strugi so stale kaluže, pokrite z zeleno gnušno smetano. Himpoma se ji je zvrstelo v glavi, da bi bila skoro omahnila s sedla. Vsa moč, ki jo je dvigalo in gojilo edino upanje, jo je zapustila. Prevzel jo je obup.

"Morana! Izgubljena sem!"

Noge so se ji tresle, izmaksnila jih je iz stremenov in trudna, uničena zdrsnila iz sedla v travo. Legla je na zemljo, pomislila na dom, na cesto, na brata, na ljubljence, telo se ji je streslo, grenkoba ji je zalila grlo, udre so se solze in plakala je kakor bi se zvijal ubog črveček v prahu brez nadre, pohtjen in borec se s smrtjo. Ni se ozrala za konjem, ki je ril skozi trstje in iskal vode v zelenih kalužah. Začela se je kesati, da je zapustila tabor Hunov. Zakaj je tako malo zapomnila Izoku in Radu? Saj sta vrla vojščaka, vsi Slovenci ljubijo in vsa sreča se je gotovo že dvignila nad Hune, da bi jo otela. In sedaj bodo prišli, nje pa ne bo, umrla bo sredi step, umrla morda v gozdu od lakote in bolesti. Glasno je zahitela, z lasmi si je zatknila lice in ga pritisnila na vlažno, roso rozo zemljo.

Ko se je izsolzila, se ji je pologoma vratila mir in pogum. Trudna omotica se ji je obesila na trepalnice. Vstala je, toda kolena so se ji šibila, sedela se je vnovič, si dela čapko pod gavo, si pokrila obraz z lasmi in zaspala.

Cez dolgo se je stresla in prebudila. Sedla je, razdelila lase in jih odgrnila z obraza. Visoko nad njo je žarelo sonce. Vsi oblaki so se razkradili, rosa po tavi je izhlapeja. Vroči žarki so posušili mokro obleko, kriji je umisli spamec po udih je začutila novo moč, srce je zajelo zopet iz česa upanja. Ozrla se je po konju. Blizu nje se je mimo passer. Ko ga je poklicala, je prišel hitro k njej, pripognil glavo in pritisnil k njenemu vrata gorke nozdri. Ljubinica ga je objela in stisnila njegovo glavo k sebi. Potapljalala ga je po zvestih očeh in mu govorila:

"Ti edini, moje upanje! Kaj ne, da me rešiš? Kakor ti bom stregla v gradisču! Kakor goloba te bom krmila z zato pšenico!"

Nato je vstala. Ker jo je žgal v ustnicu, je šla po gazi, ki jo je utrl konj skozi loček, v strugo, pokleplnil k sivemu fulminiku, hitro posnel azeleno predena z vode in se napila. Potem se je vrnila, obrzala konja in zajezdila.

Kam sedaj? Za njo planota, pred njo griči in lesovi. Kako so podobni gozdovi Slovenov! Kaj, če jo je Alanka uveljavila, kdo je govorila, o Donavi? Nič se ni spominjala, da bi jo bil Hun nesel prek vode, ko jo je ugrabil. Morda je tabor na levem bregu? Morda je blizu gradisča? Sedela je na konju, ki je nemarno grebel z nogo in prosil: "Poženi — spočil sem se!"

Po dolgem razmišljaju je sklenila da pojede proti gozdom. Upala je, da tam naleti na kako tračansko ali alansketo selo. Lakota jo je siliša, da pošče ljudi se nasiti, in pozive, kod bi do Slovenov.

In če jo zaslužijo? Naj! Boljše suženjstvo kakor življenje pri Tunjušu. Saj pride dan, ko se Sloveni ulijo po ravni in tedaj bo otež. Zasukala je konja ob strugi in počela proti gričem. Kmalu je bila v sencih starih bukev. Na tleh je bilo nastlano z zrelim žirem. Kakor veverica je snuknila s konja, začela luščiti žir ter si tešiti glad. Domisliša se je, kolikokrat sta z Iztokom pobirala žir po gozdu, ko sta se klatila kot otroka za ovacami. Nabrala si ga, imeno in ga nasula v hajlico krog pasu, ker ni imela cajnice. Potem je sedla zopet na konja in jezdče grizla oljnata jedrca.

Popoldne je prišla na široko ravnicu sredi lesov. Slišala je mukanje govedi. Kakor iz groba ji je zadonel ta glas, ki je votlo odmeval po gozdu.

"Pri ljudeh sem!"

Izdržala je bodače iz sedla in ga skrila za pas. Odmatala je konope in otvezla nanj konja ter konec privedala za bukev. Previdno je šla iz gozda proti kraju, kjer se je glasilo mukanje. Dim se je dvigal, priognju je videla nekaj otročev. Pogumno je šla proti njim. Ko so zagledali počnili ožgani, goli otroci, tujo žensko, so zbežali in se kričeči brevili proti gozdu.

Ljubinici je zadišala pečena repa. Skokoma je bila pri žerjavici, pograbila je, kar je mogla, nato pa zbežala naglo k konju nazaj. Hitro je bila v sedlu, in ker ni imela poguma, da bi šla k ljudem, je odbežala z ukradeno repo skoz gozd v nasprotno smer. Do večera ni nikogar srečala. Tudi za njo ni prišel nihče. Zato je poiskala pripravnega mesta, da bi prenočila. Sredi hrastovega gozda na majhni zeleni si je postala pod drevesom. Za večerjo je ponujila pečeno repo in žir, kar ga je še imela. Mirno se je vlegla hčerka svobodne prirode pod drevo na mah in pričela razmišljati o svoji usodi.

(Nadaljevanje prihodnjih)

ZAPISNIK

SEJE SLOV. SEKCIJE JPO, KI SE JE VRŠILA 8. JAN.
1944 V CHICAGU, ILL.

Brat Josip Zalar, kot tajnik JPO SS poroča:

Dne 2. junija 1943 je bila izdana poslovica novoustanovljeni podružnici v Coverdale Pa. Podružnica je dobila številko 29.

V Herminie, Pa., je bila ustavljena podružnica, kateri je bila dne 23. junija 1943 dodelje na številko 40.

Podružnici št. 7 v St. Louis, Mo., je bila poslovica preklicana 14. julija 1943. Tej podružnici je bila izdana poslovica 9. avgusta 1941. Kolikor je iz poročil razvidno, je uprava podružnice nakolektala nekaj nad \$3600. Od nabranega vse ni bilo ničesar poslanega blagajniku JPO SS, pač je bil denar vložen na neko banko v St. Louis, Mo. Odbor podružnice je določil, da se nabrani denar ne pošlje blagajniku naše pomočne akcije, temveč da ga bo odbor podružnice po končani vojni sam poslal v staro domovino. Ko mi je to bilo naznanjeno, sem pisal tajniku podružnice in sem zahteval, da se nabrani denar pošlje blagajniku JPO SS. Istočasno sem tudi tajnika obvestil, da do kler podružnica posluje pod poslovico, izdano od JPO SS, je dolžnost podružnice, da pošlje denar v Jurjeven, ker smo tramo, da je naš odbor za denar odgovoren. Tajnik podružnice mi je odgovoril, da naša zahtevo ne more ustreči. Denar vložen na banko in poslan po vojni direktno v Jugoslavijo. Pripomniti moram, da so bili v podružnici vrednjeni Slovenci in Hrvati. Ponovno sem pisal tajniku, da se zahteva, da se našemu blagajniku izroči vsaj oni denar, ki so ga Slovenci darovali. Na to mi je tajnik podružnice postal \$93.35. Ta znesek sem izročil br. Jurjeven. JPO SS je odgovoren ameriškim vladnim krogom za denar, nabran pri podružnicah in ker podružnica št. 7, St. Louis, Mo. ni hotela izročiti nabranega denarja našemu blagajniku in ker mi ne more nositi odgovornosti za denar ki ne pride v blagajno JPO SS, zato je bila poslovica podružnice št. 7 dne 14. julija 1943 preklicana.

Skupno število podružnic je 39. Ko je bilo naznanjeno, da se bo vršila kampanja za zbiranje prispevkov takozvani "National War Fund" je storjeno vse kar je bilo mogoče, da bi se tudi za naše pomočne akcije dočolila neka vso. Povedano je bilo, da je za vsako nadročnost dočolena samo ena pomočna organizacija in da za Jugoslovane je "The President's War Relief Control Board" v Washingtonu, določil takozvano "American Friends of Yugoslavia."

Br. Jurjevev kot blagajnik JPO SS poroča, da je do 31. decembra 1943 bilo nabранo za naše pomočne akcijo \$66.488. 26. Skupni izdatki vse od začetka do 31. decembra 1943 pa so bili samo \$59.50. To je kmaj ena devetina enega odstotka skupne nabranega vso. In je v primeri kar druge slične organizacije potrošilo (nekateri so potrošili 45 odstotkov) pošljeno za hčerko v starem kraju so v strašni potrebi ter z velikim upoštih ki bi darovali obliko. Ljudem je bilo povedano, da bodo prišli po obliko, kakor hitro se pošljajo na nas in pričakujeta izdatne pomoči, v našem skladu pa je v primeru kar bi ameriški Slovenec lahko izbral, ne da bi pri tem bili sami kaj posebno občutljivo.

Sestra Zakrajšek pravi, da so v Clevelandu že začeli s tem. Za stvar se je zavzela podružnica št. 2 in ob času, ko so od hiše de hiše pobirale prispevke za pomočne sklad, so značio za naši v starem kraju so v strašni potrebi ter z velikim upoštih ki bi darovali obliko. Ljudem je bilo povedano, da bodo prišli po obliko, kakor hitro se pošljajo na nas in pričakujeta izdatne pomoči, v našem skladu pa je v primeru kar bi ameriški Slovenec lahko izbral, ne da bi pri tem bili sami kaj posebno občutljivo.

Oni priporočajo, da tudi drugi druge podružnice isto storijo.

Kstvari govore še drugi in ugotavljajo se, s kakšnimi potrebovi je povezano zbiranje in posiljanje oblike; da bi mora imeti svoje prostore za urad in za skladarje ter potrebo o sejbo itd. Vse to je dandanes težko dobiti in vse je treba dobro plačati, mi pa nimamo denarja za to. Končno je sklenjeno, da se z ustanovitvijo tajke centralne odloži še za nekaj časa, medtem pa apelira na naše ljudi, naj le pripravljajo obliko za odpošiljanje; prav tako na vse podružnice JPO SS in SANSA, da poizvedujejo za ljudi, ki bi dali obliko in zapisujejo naslove dajejo nasvetne v zadevi in splet vodijo naširjalno delo po raznih naseljih. Potrebno je, da bo vse dobro pripravljeno že prej, da bomo mogli takrat, ko pride čas, takoj poslati in hitro po magati.

Poročilo blagajnika se vzame na znanje. * Poročila nadzornikov: — Sestra Zakrajšek kot predsednica nadzornega odbora poroča, da je nadzorni odbor pregledal knjige in našel vse v najlepšem redu. Denar je naložen največ v vojnih bondih in sicer za \$75,000.00 nominalne vrednosti v seriji F. Bančne vloge znašajo \$11,242.36 vključno dohodka prejetih že po 31. decembra 1943. Nadzorni odbor priporoča, da kupimo za nadaljnji \$10,000 nominalne vrednosti bondov četrtega vojnega posojja, kar se na podlagi velike bilance v banki lahko izvede.

Bratje Gornik, Wedec in Česnik kot člani nadzornega odbora soglašajo s poročilom predsednice, nakar je isto sprejet. Nato br. Zalar prečita rezolucijo podružnice št. 8 v kateri priporočajo, da bi naša organizacija storila korake za nabiranje oblike za staro kraj.

V zvezi s tem je sklenjeno da se sporoči ljudem, da se zahteva od vseh tistih, ki želijo poslati svojcem, da zapisajo na zabolj razločno ime in, če mogoče, natančen naslov dotičnika, komur žele, da se izroči. Le na tan način se bo mogoče ogniti zmeščnjavam, in pa tudi nevhvaležnega očitanja, da so poslali, pa njihovi niso dobili, kar se pri takem poslu rado pojavi. Sprejemali bomo vedno tudi obliko za ljudi, ki nimajo svojcev in ki so pripravljeni prispevati potrebnim ne glede kdo so.

Zatem se razpravlja o priporočilu predsednika, da se ponovno izda močan apel za našo vrednost.

Pisatelj priporočuje, kako je šel slovenski kmet 300 milij daleč, da je govoril s Titom, kateremu je povestil, da je v partizanski skupini, ki pa ni komunistična. Vrnil se je v Slovenijo z orzjem, ki mu ga je dal Tit in oboril partizansko čelo. Kot pričniki, so pri partizanskih ljudjih različenih prepričanj: odvetniki, profesori, učitelji in celo duhovniki. Komunistov je malo, četudi je Tito komunist.

Dogodki, ki so opisani v knjigi, se pričnejo v Sloveniji in se potem nadaljujejo v južni Jugoslaviji, ko je Tito prisiljen se umakniti pred Nemci v Bosno. Ta umik je eden najbolj prečrtevih v juninskih potek cele vojne — in sloviti pisatelj Howard Fast, ki je opisal nadkraljivo z svojim mojstrovskim pismom. — To je knjizica, ki je ne boste spustili iz rok, dokler jo ne boste prebrali.

Stane 25c v uradu — 30c po pošti.

Ker je zalog teh knjig zelo omejena, je priporočljivo, da pošljete naročilo prej kot mogoče. K naročilu priložite v dobrém zavitku gotovino oz. znamke (Združenih držav). — Naročite lahko pri:

KNJIGARNI SLOVENIC PUBLISHING COMPANY
216 West 18th Street New York II, N. Y.

(Frank Masle, tajnik.)

FILMSKA IGRA "THE SULLIVANS" SEDAJ V ROXY GLEDALIŠČU

Dramatičen prizor iz filma "The Sullivans", ki se ga boste vedno spominjali, je videti v Roxy Theatre, 7th Avenue in 50th Street New York, in poleg tega je na programu še velika odarska igra.

S tem je rešeno vse bolj važno in ker je že pozna ura, se predsednik zaključi vsem na vso zahtevajočim za udeležbo in lepo so delovalje, že leč, da bi tako le po složno delali še dalje, ker tako bomo lahko največ storili da spet sestavi in priobiči ne možni sklad. Vsi soglašajo, da kaj takih apelov.

S tem je rešeno vse bolj važno in ker je že pozna ura, se predsednik zaključi vsem na vso zahtevajočim za udeležbo in lepo so delovalje, že leč, da bi tako le po složno delali še dalje, ker tako bomo lahko največ storili za to prepotrebno narodno stvar, nakar zaključi sejo ob 7:30 zvečer.

Vincent Cainkar, predsednik J. S. Finžgar, tajnik Josephine Zakrajšek, zapisnikarica

Izpod peresa slovitega ameriškega pisatelja

Howard Fast-a

je izšla nad vse zanimiva knjizica v angleščini:

THE INCREDIBLE

TITO

Man of the Hour

"Najbolj razburljiva povest

v 27 letih!"

Pisatelj priporočuje, kako je šel slovenski kmet 300 milij daleč, da je govoril s Titom, kateremu je povestil, da je v partizanski skupini, ki pa ni komunistična. Vrnil se je v Slovenijo z orzjem, ki mu ga je dal Tit in oboril partizansko čelo.